

OPLEV

naturen tæt på

... i Danske Naturparker

DANSKE NATURPARKER

– Hvad, hvorfor og hvordan
kommer vi i gang?

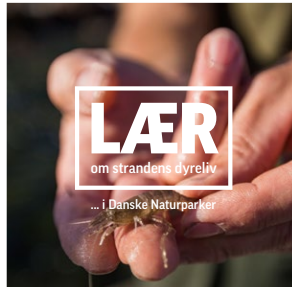
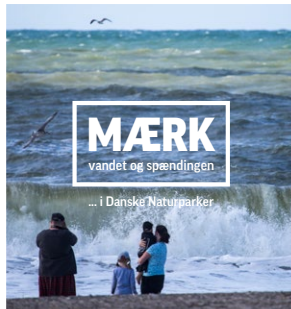

INDHOLD

INDLEDNING	5
KAPITEL 1	6
1.1 HVAD ER EN NATURPARK?	6
1.2 HVORFOR SKAL VI HAVE EN NATURPARK?.....	9
1.3 HVAD KOSTER EN NATURPARK?	11
KAPITEL 2	12
2.1 INDDRAGELSE OG FRIVILLIGHED FØR, UNDER OG EFTER.....	12
2.2 DE 10 KRITERIER	15
2.3 NATURPARKPLANEN	18
DE SEKS TEMAER	18
2.4 SÅDAN ANSØGER DU	19
FOR NATURPARKER.....	19
FOR PILOTNATURPARKER	19
2.5 DANSKE NATURPARKERS NATIONALKOMITÉ.....	21
KAPITEL 3	22
3.1 TILLYKKE!	22

danskenaturparker

INDLEDNING

Danske Naturparker er en mærkningsordning, der drives af Friluftsrådet.

Denne vejledning er tænkt som en hjælp til administratorer, planlæggere og andre medarbejdere i kommuner og naturparker, der skal løfte opgaverne med at planlægge og forankre en naturparkproces. Vejledningen beskriver konceptet, de 10 kriterier samt kravene til en naturparkplan, der til sammen udgør mærkningsordningen Danske Naturparker.

Danske Naturparker er en fælles ramme, der støtter den lokale vision for pleje, benyttelse og beskyttelse af et naturområde i et tværgående samarbejde mellem frivillige aktører. Danske Naturparker er en helhedsorienteret strategi for forvaltningen af natur, kulturarv, friluftsliv, erhverv, formidling og turisme, der forankres i kommuneplanen, og på den måde markerer retningslinjer for den lokale arealforvaltning.

Danske Naturparker er lokalt udpegede områder og har ikke særlovgivning tilknyttet. Danske Naturparker er baseret på samarbejde, frivillige aftaler, lokalt engagement og kommunal planlægning – gerne på tværs af kommuner. Udgangspunktet er en fælles lokal eller regional vision, der udvikles i et aktivt samspil mellem kommunen, borgere, lodsejere, foreninger og organisationer. De lokale og kommunale ressourcer kan kombineres med andre ressourcer, f.eks. ved at søge private fonde eller offentlige støtteordninger.

Mærkningsordningen Danske Naturparker er blandt andet udsprunget af et ønske om at kunne anerkende kommuner for en koordineret og langsigtet planlægning af natur og friluftsliv og med udstrakt borger- og lodsejerinddragelse i forvaltningen på de pågældende områder.

I en række europæiske lande er der en lang tradition for at gøre naturområder til naturparker. Danske Naturparker er en del af EUROPARC, den europæiske sammenslutning af parker i 36 lande.

Du kan følge Danske Naturparker på Facebook og Instagram

HVAD ER EN NATURPARK?

En naturpark er kort fortalt et område, hvor pleje, beskyttelse og benyttelse af naturen kombineres. Der er plads til både natur og mennesker, fordi benyttelsen tilrettelægges bæredygtigt, så de værdifulde landskaber og naturområder bevares.

En naturpark er en lokal eller regional vision kombineret med kort- og langsigtede, helhedsorienterede planer for pleje, benyttelse, beskyttelse og udvikling inden for temaerne natur, kulturarv, friluftsliv, erhverv, formidling og turisme. Forholdet mellem pleje, benyttelse og beskyttelse er afhængig af naturparkens udgangspunkt og de lokale natur- og kulturkvaliteter. Naturparkens lokale identitet, historie og naturværdier kobles sammen med den lokale vision om, hvordan arealet i fremtiden skal udvikles, plejes, beskyttes eller bruges.

Grundprincippet i en naturparks afgrænsning er, at det er et større sammenhængende landskab, der oftest vil indeholde naturområder af regional, national eller international betydning. Afgrænsningen hviler desuden på et princip om frivillighed, herunder at alle større lodsejeres arealer indgår på et frivilligt grundlag. Naturparkafgrænsningen er derfor et resultat af landskabets naturlige forløb i samspil med større lodsejeres ønske om at være en del af naturparken.

Et bærende element for etableringen af en naturpark er princippet om inddragelse og frivillighed. Inddragelse af borgere, lodsejere, frivillige foreninger m.fl. før, under og efter etableringen af en naturpark skaber forståelse, ejerskab og medansvar blandt de involverede aktører. Princippet om frivillighed sikrer, at den enkelte borger, lodsejer, forening m.v. selv har indflydelse på, hvor meget de vil engagere sig i naturparken.

FRILUFTSRÅDETS DEFINITION AF EN NATURPARK

En Naturpark er et større sammenhængende landskab, der ofte vil indeholde naturområder af regional, national og international betydning. En naturpark er velafgrænset med stor landskabelig skønhed, naturrigdom og kulturhistorisk værdi. De repræsenterede landskaber i en naturpark er karakteristiske for landets forskellige egne og bør nyde særlig beskyttelse af hensyn til nuværende og kommende generationer.

OPLEV

ørnenes jagt i luften

... i Danske Naturparker

Ved etableringen af en naturpark skal afgrænsningen, visionen og planer for pleje, benyttelse og beskyttelse af naturparken indskrives i kommuneplanen eller som et tillæg til denne. Derved forpligter kommunen sig politisk til forvaltningen af naturparken, og den helhedsorienterede planlægning og fremtidige udvikling af naturparken sikres.

De vigtigste elementer i mærkningsordningen er

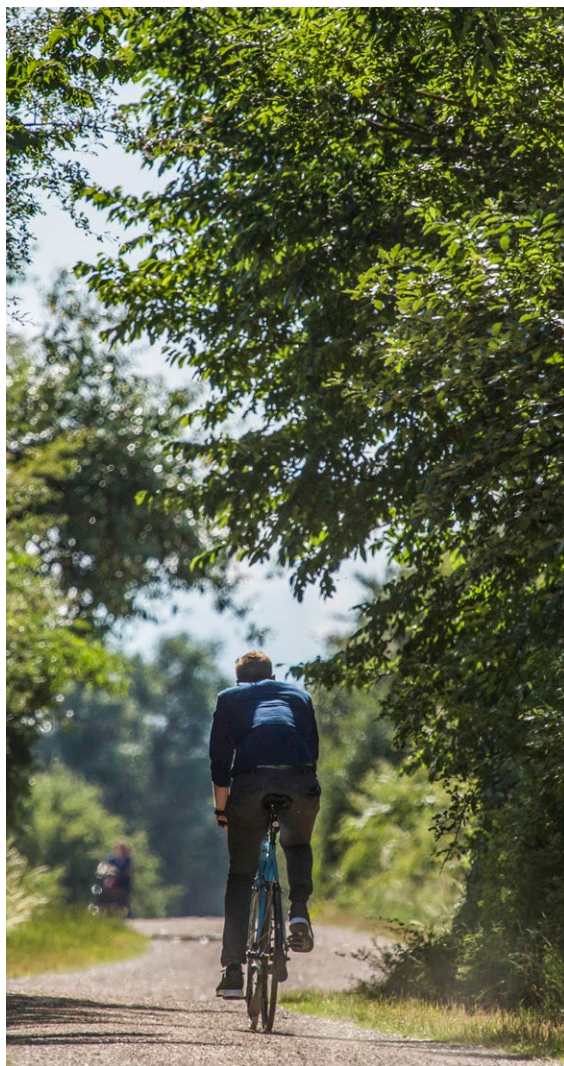
- Inddragelse og frivillighed før, under og efter
- De 10 kriterier
- Naturparkplanen
- Medlemsskab (Natur- eller Pilotnaturpark)

Den enkelte naturpark modtager mærkningen for en fem-årig periode. Herefter kan der søges om fornyelse.

Pilotnaturparker

Hvis processen hen mod at få etableret en naturpark kræver ekstra tid og ressourcer, er det muligt at blive godkendt som pilotnaturpark først. Pilotnaturparker kan få del i mange gode muligheder som mærkningsordningen indebærer – men uden at kunne bruge navn og logo som fuldmærkede medlemmer af Danske Naturparker.

Som pilotnaturpark er der gode muligheder for at starte borger- og lodsejerinddragelsesprocesser, skabe samarbejder med det lokale erhverv og turisme, og etablere tværgående internt udviklingsarbejde i kommunen. At få udnævnt en pilotnaturpark kan derfor være en god måde at starte og styrke arbejdet mod at få etableret en naturpark i kommunen.

DANSKE NATURPARKER SKAL...

- understøtte helhedsorienteret planlægning og naturforvaltning.
- skabe bedre forhold for dyr og planter, udvikle økologiske sammenhænge samt styrke biodiversitet og naturkvalitet.
- skabe plads til mere dynamisk natur.
- styrke befolkningens muligheder for at dyrke friluftsliv og opleve naturen.
- bevare den kulturelle arv og mangfoldighed i kulturlandskabet.
- skabe naturglæde, stolthed, identitet og gode rekreative oplevelser for befolkningen og naturparkens gæster.
- bruge borger- og lodsejerinddragelsesprocesser som et bærende element i etablering, udvikling og opretholdelse af naturparken.
- understøtte økonomisk og social udvikling i lokalsamfundene i og omkring naturparken.
- bidrage til at drift og produktion understøtter målsætningerne for naturparken.
- være synlige og aktive medspillere i al planlægning relateret til områderne i naturparken og være et forbillede for forvaltningen af det danske landskab.

HVORFOR SKAL VI HAVE EN NATURPARK?

En naturpark skaber synlighed af lokalområdet og de mange muligheder og oplevelser, det rummer. Derudover er en naturpark med til at fremme lokal stolthed, glæde og aktivitet for kommunens borgere. Både for de, der bor i eller tæt ved parken, men også for kommunens øvrige borgere, foreninger, virksomheder og institutioner, der bliver knyttet sammen om en fælles reference og identitet.

For kommunen giver en naturpark også nogle særlige muligheder for at skabe forbindelser på tværs af forvaltningerne. Det kan være ved at inddrage parken direkte i undervisningen til at opnå konkrete læringsmål i skolerne. Det kan være ved at lave en særlig understøttende indsats for at opnå pædagogiske mål i daginstitutionerne. Eller det kan være ved at udnytte parkens rammer til den forebyggende eller rehabiliterende sundhedsindsats for borgere, der måske ikke motiveres af de traditionelle indsatser.

Ud over de naturskønne omgivelser i en Dansk Naturpark er det også muligt at understøtte det lokale erhvervsliv og turismen gennem udvikling og markedsføring af aktiviteter og oplevelser i parken. Det kan være alt fra lokale fødevarer til egnsunikke oplevelser, overnatning og arrangementer.

Med en Dansk Naturpark i din kommune har du fået Friluftsrådets kvalitetsstempel på, at kommunen rummer et særligt sammenhængende naturområde af national eller regional betydning. Danske Naturparker sikrer desuden en langsigtet planlægning og udvikling af natur, kultur og friluftsliv i samspil med en landdistriktsudvikling til gavn for bosætning, turisme og øvrige erhverv i naturparken.

Derudover kan en naturpark gøre det lettere for kommunen at få ekstern støtte hos private fonde og offentlige støttemidler til eksempelvis udvikling af rekreative aktiviteter i naturparken.

MED DANSKE NATURPARKER FÅR DIN KOMMUNE:

- Kvalitetssikring og udvikling af mærket Danske Naturparker gennem Danske Naturparkeres Nationalkomité.
- Et kvalitetsstempel på, at kommunen rummer et særligt naturområde.
- National markedsføring via national hjemmeside, sociale medier, oversigtskort, elektronisk formidling mv.
- Lokal, regional og national branding i forhold til livskvalitet, bosætning, turisme, erhvervsliv
- En langsigtet og helhedsorienteret planlægning af natur, kulturarv, friluftsliv, erhverv, formidling og turisme.
- Tværgående dialog og samarbejde med borgere, foreninger, lodsejere m.fl. i naturparkråd.
- Bedre muligheder for at søge private fonde og offentlige støttemidler.
- Rådgivning og sparring fra Danske Naturparkeres sekretariat i Friluftsrådet.
- Vidensdeling i naturparknetværk, hvor forvaltere og medarbejdere fra natur- og pilotnaturparker mødes to gange årligt.
- Brug af Danske Naturparker varemærke og logo til markedsføring af naturparken og det lokale erhvervsliv og turisme (kun for naturparker).
- Et monitoreringsprogram, der sikrer at der sker en vedvarende positiv udvikling af naturparker
- Europæisk samarbejde gennem EURO-PARC.

A young child with light hair, wearing a blue hooded jacket, is looking down at a small, brown, segmented insect (likely a caddisfly larva) resting on their open palm. The background is a blurred outdoor setting, possibly a waterfront or park. A white rectangular box with a thin border is superimposed over the child's chest, containing the text 'LÆR om livet under vandet ... i Danske Naturparker'.

LÆR

om livet under vandet

... i Danske Naturparker

HVAD KOSTER EN NATURPARK?

Etableringen og driften af en naturpark varierer i forhold til historik, eksisterende budget og ambitionsniveau.

Nogle naturparker er startet som et frivilligt initiativ, der har udviklet og modnet ideerne og indledt processen med inddragelse af borgere, lodsejere og foreninger. Andre steder er naturparker udsprunget af eksisterende indsatser vedrørende pleje, udvikling og formidling af naturområdet, og atter andre steder starter det med en politisk beslutning. Det betyder, at nogle steder er man ret langt i strukturen bag en naturpark og i inddragelsen af interessenter, hvilket kan gøre udviklings- og etableringsfasen samt ansøgningsprocessen hurtigere. Tilsvarende er en klar politisk vilje også et godt udgangspunkt for processen frem mod en naturpark.

Etablering

Der bør afsættes øremærkede midler eller ressourcer til udviklings- og etableringsfasen, som kan sikre inddragelse af borgere, lodsejere og foreninger i udviklingen af visionen samt afgrænsningen af parken. Selve ansøgningsprocessen, herunder opfyldelsen af de 10 kriterier og udviklingen af en naturparkplan, kræver også særskilte ressourcer.

Det kan være en fordel først at blive godkendt som pilotnaturpark som en ramme for og støtte til processen frem mod at blive en naturpark.

Afhængig af udgangspunkt kan de dedikerede ressourcer variere fra ½ til 2 årsværk i 1-3 år frem til godkendelse som natur- eller pilotnaturpark.

Drift og udvikling

Den nødvendige økonomi til drift og udvikling af naturparken samt realisering af naturparkplanen kan i høj grad tilvejebringes ved at inddrage og målrette eksisterende kommunale ressourcer, der i forvejen er sat af til udvikling, drift, pleje og formidling af det naturområde, der påtænkes at blive til naturpark. Dertil kan tilføjes eventuelle eksisterende EU-, stats- eller fondsstøttede udviklingsprojekter og – afhængig af ambitionsniveau – nye kommunalt eller eksternt finansierede projekter. Når kommunale midler kombineres med frivillige initiativer og ressourcer, åbner der sig ofte flere muligheder hos fonde og støtteordninger.

Afhængig af ambitionsniveau kan driften af en naturpark derfor variere fra det eksisterende men nu målrettede budget for naturområdet til tilførsel af nye interne og/eller eksterne ressourcer.

Hvis naturparken er et samarbejde mellem flere kommuner, skal det afklares, hvordan ressourcerne deles, hvilke forvaltninger der skal forankre projekterne, og hvilke medarbejdere der skal inddrages.

Medlemsgebyr

Man skal betale et årligt medlemsgebyr pr. pilotnaturpark eller naturpark uafhængigt af antallet af kommuner, der er gået sammen om parken.

For medlemskabet får man – ud over mærkningen – en årlig opfølgning på udviklingen i parken, rådgivning og sparring fra Danske Naturparkeres sekretariat, tværgående udvikling, national markedsføring samt deltagelse i naturparknetværket.

Husk at plukke de lavest hængende frugter først. Ved at skabe små succeshistorier mobiliseres flere lokale ressourcer, frivillighed og engagement, der kan støtte op om naturparkprojektet.

INDDRAGELSE OG FRIVILLIGHED FØR, UNDER OG EFTER

Inddragelse og frivillighed via dialog og samarbejdsprocesser er bærende elementer i Danske Naturparker. Det skaber forståelse, ejerskab og medansvar og er med til at udvikle de sociale, politiske og økonomiske ressourcer omkring naturparken.

Det er vigtigt, at inddragelsen er bred og tværgående. Det kan være via eksisterende strukturer og organisationer som Grønt Råd, friluftsforeninger, lokalråd, landboforeninger, turismeforeninger mv. men det er også vigtigt at komme direkte ud til borgerne, de lokale ildsjæle, lodsejerne og de erhvervsdrivende. Afhængig af de lokale forhold kan det være relevant relativt tidligt i processen at etablere et rådgivende udvalg eller råd, som så kan udvikle sig til Naturparkrådet, der er et af kriterierne for at kunne blive optaget under Danske Naturparker.

Også på tværs af forvaltningerne i kommunen kan det være relevant tidligt at få en dialog om visionen for natur-

parken, så der internt i kommunen udvikles fælles ejerskab, ideer og projekter, der bidrager til såvel udvikling som drift.

Princippet om frivillighed er et andet bærende element for Danske Naturparker. Det er vigtigt, at graden af engagement fra den enkelte borger, forening og lodsejer mv. respekteres. Frivillighedsprincippet i kombination med inddragelsen af borgere og lodsejere før, under og efter etableringen af en naturpark skal sikre, at der skabes den bedste proces og lokale opbakning til naturparken og dens fremtidige udvikling og formidling. Det gælder ikke mindst i forhold til afgrænsningen af en naturpark, hvor det er vigtigt at større såvel offentlige som private lodsejere bliver inkluderet i processen.

Frivillighed og inddragelse gælder både ved udvikling af den overordnede vision, den geografiske afgrænsning, de konkrete udviklingstiltag og i den daglige drift og vedligeholdelse af parken.

DE 10 KRITERIER

For at blive medlem af mærkningsordningen Danske Naturparker skal man opfylde 10 Kriterier.

1. Minimum 50 % af naturparkens areal skal være beskyttet natur

Ved beskyttet natur menes som udgangspunkt: Natura 2000-områder, arealer omfattet af naturbeskyttelsesloven, klitfredede arealer, offentlig og privat urørt skov, små naturarealer omfattet af skovlovens § 28, samt Jagt- og Vildtforvaltningsloven. Undtaget er arealer omfattet af beskyttelseslinjer som for eksempel strandbeskyttelseslinjer.

Andre arealer, f.eks. anden biodiversitetsskov, habitatnatur uden for Natura 2000-områderne m.v., kan indgå som beskyttet natur, hvis arealet kan 1) afgrænses og synliggøres på kort, 2) leve op til habitatbeskrivelserne for Natura 2000-naturtyperne eller særligt værdifulde naturtyper i skov (Skovlovens § 26) og 3) at der for minimum én certificeringsperiode i Danske Naturparker (5 år) foreligger en forvaltningsplan for eller aftale om at beskytte truede, sjældne eller karakteristiske dyre- og plantearter og naturtyper, f.eks. ved fastholdelse af ikke-produktion eller gennem ekstensiv drift, hvor der er produktion.

2. Naturparken skal have en præcis geografisk afgrænsning

Afgrænsningen bør følge naturlige landskabelige grænser frem for administrative grænser. Der behøver ikke at være fysiske afgrænsninger eller markeringer i landskabet.

3. Naturparken skal have en administrativ ansvarlig medarbejder

Det kan være en egentlig projektleder, en kommunal embedsmand eller en sekretariatsleder. Det vigtige er, at der er en kontaktperson og tovholder på driften og projekterne i naturparken. Medarbejderen skal ikke nødvendigvis være fuldtidsbeskæftiget med naturparken.

4. Naturparken skal have et naturparkråd

Rådet sammensættes af relevante interessenter i den pågældende naturpark (eksempelvis lodsejer-repræsentanter, Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening, museumsinspektør/-leder, de kommunale forvaltninger, landbruget, skovbruget, Friluftsrådet, turismesektoren,

regionen o.lign.). Rådet nedsættes i sidste instans af kommunalbestyrelsen.

Det er en god idé, at formanden for rådet er medlem af kommunalbestyrelsen. Naturparkrådet skal inddrages i udarbejdelsen af naturparkplanen og arbejde for, at de tiltag, som planen beskriver, gennemføres. Desuden skal rådet være rådgivende og inspirere til nye projekter og udvikling af naturparken.

5. Der skal tilvejebringes den nødvendige økonomi til drift og udvikling af naturparken samt realisering af naturparkplanen.

Budget samt finansieringsplan for de næste 5 år skal vedlægges ansøgning til Danske Naturparker. Er hele finansieringen på ansøgningstidspunktet ikke på plads, skal det sandsynliggøres, at dette vil ske i løbet af mærkningsperioden.

6. Naturparken og dens afgrænsning skal være en del af kommuneplanen eller et tillæg til denne

Kriteriet skal sikre naturparkens lovmæssige ophæng til kommunernes øvrige planlægning, forvaltning og politiske strategier.

7. Naturparken skal forankres lokalt gennem borger- og lodsejerinddragelsesprocesser

Etablering af en naturpark skal hvile på et princip om frivillighed og forudsætter bred lokal opbakning fra borgere og lodsejere i både etablerings- og driftsfasen. Derfor er det vigtigt at gennemføre inddragelsesprocesser så tidligt som muligt. Inddragelsesprocesserne skal sikre, at naturparkens afgrænsning sker efter forudgående drøftelse med de berørte parter, foreninger og lodsejere, som har en væsentlig interesse i parken, og at borgere og lodsejere får mulighed for at bidrage med forslag til bl.a. visioner, projekter og planer for naturparken. Herunder at kommunen kan etablere forskellige former for partnerskaber med større private eller offentlige lodsejere.

Der er ikke fastsat krav for mængden og typen af borger- og lodsejerinddragelsesprocesser, idet naturparkernes behov vil være forskellige. Naturparken skal kunne dokumentere, at borger- og lodsejerinddragelsen er passende for området. Det anbefales, at naturparken kontakter Danske Naturparkeres sekretariat tidligt i forløbet, for på den måde at sikre, at kriteriet overholdes.

8. Der skal være en koordineret formidling af naturparken for både danske og udenlandske besøgende

Der skal som minimum være en naturparkfolder/-app og et formidlingssted/besøgscenter f.eks. på et museum, turistbureau eller naturcenter. Naturparken skal have en hjemmeside. Naturparkfolderen, information på formidlingsstedet og de væsentligste dele af hjemmesiden skal være tilgængelige på dansk, engelsk og tysk.

9. Naturparken skal have mindst én naturvejleder tilknyttet

Naturvejlederen kan være forankret i selve naturparken eller i kommunen/kommunerne, på et museum, en natur-skole el.lign. Naturvejlederens engagement i naturparken skal ikke nødvendigvis være fuldtid.

10. Der skal foreligge en godkendt naturparkplan og denne skal være politisk vedtaget

Krav til planens struktur og indhold kan ses i Danske Naturparker skabelon for en naturparkplan. Planen skal både godkendes politisk og af Danske Naturparker før kriteriet er opfyldt. Det er vigtigt, at der er en god sammenhæng mellem visionen og de langsigtede mål for naturparken, og de projekter der er planlagt for mærkningsperioden.

NB. Krav for udarbejdelsen af en naturparkplan, dens indhold og hvad man skal være opmærksom på i processen mod at få den godkendt kan findes på side 18-19.

Før pilotnaturparker

For pilotnaturparker gælder lidt lempeligere regler for opfyldelsen af kriterierne. Læs mere om pilotnaturparker på side 19.

NATURPARKPLANEN

Naturparkplanen er det redskab, der beskriver formålet og visionen med naturparken på længere sigt. Samtidig skal den indeholde en beskrivelse af de lang- og kortsigtede mål samt de projekter der skal realiseres i den femårige mærkningsperiode. De kortsigtede planer og projekter skal være specifikke, målbare og tidsbestemte.

Naturparkplanen skal sikre det særlige forvaltningsmæssige fokus og være det særlige ophæng til den kommunale forvaltning, der sikrer, at naturparken kommer til at gøre en forskel inden for de seks temaer: natur, kulturarv, friluftsliv, erhverv, formidling og turisme.

DE SEKS TEMAER

Natur

- En beskrivelse af status for naturens tilstand i naturparkområdet og de særlige kvaliteter, som har dannet grundlag for inddragelse og afgrænsning af arealet i naturparken. Der kan f.eks. refereres til eksisterende undersøgelser og rapporter. Der skal redegøres for beskyttede og fredede arealer.
- En beskrivelse af de langsigtede mål for udviklingen af naturen, f.eks. behovet for forbindelseslinjer, naturpleje, græsning eller for større eller mindre naturgenopretningsprojekter mv.
- En plan for, hvilken indsats der inden for mærkningsperioden vil blive iværksat på naturområdet.

Kulturarv

- En beskrivelse af naturparkens kulturarv, og hvordan den kommer til udtryk i landskabet samt har dannet grundlag for inddragelse og afgrænsning af arealet i naturparken.
- En beskrivelse af, hvordan kulturarven i landskabet bevares og synliggøres på længere sigt.
- En plan for, hvilken indsats der inden for mærkningsperioden vil blive iværksat på kulturarvsområdet.

Friluftsliv

- En beskrivelse af de eksisterende muligheder for at dyrke friluftsliv.

- En beskrivelse af de langsigtede mål for at forbedre mulighederne for at dyrke friluftsliv og opleve naturen f.eks. længere sammenhængende stiforløb, støttepunkter for friluftsliv etc.

- En plan for, hvilken indsats der inden for mærkningsperioden vil blive iværksat på friluftslivsområdet.

Erhverv

- En beskrivelse af de primære erhverv i naturparken.
- En beskrivelse af, hvordan de primære erhverv i og omkring naturparken på længere sigt kan medvirke til at understøtte målsætningerne med naturparken.
- En plan for, hvilken indsats der inden for mærkningsperioden vil blive iværksat på erhvervsområdet.

Formidling

- En beskrivelse af den eksisterende formidlingsindsats i naturparkområdet.
- En beskrivelse af de langsigtede mål for formidlingen i og af naturparken.
- En plan for, hvilken indsats der inden for mærkningsperioden vil blive iværksat på formidlingsområdet.

Turisme

- En beskrivelse af den eksisterende turisme i naturparken.
- En beskrivelse af, hvordan turismen kan fremmes, og en plan for hvordan turismen kan udvikles i samspil med naturparkens øvrige formål og i samarbejde med turismeaktører i og uden for naturparken.
- En plan for, hvilken indsats der inden for mærkningsperioden vil blive iværksat på turismeområdet.

Forslag til naturparkplanen kan med fordel udsendes til relevante parter med interesse i naturparken i en høringsperiode. Det kan anbefales, at forslaget også indsendes til Danske Naturparker i høringsperioden. Bemærkninger og indsigelser til planforslaget, der modtages i høringsperioden, samles i et dokument eller en hvidborg, der vedlægges ansøgningen til Danske Naturparker sammen med den godkendte og eventuelt tilrettede naturparkplan.

SÅDAN ANSØGER DU

For at få mærket en naturpark eller en pilotnaturpark under Danske Naturparker, skal der indsendes en ansøgning til sekretariatet for Danske Naturparker. Der er to årlige ansøgningsrunder; 1. marts og 1. oktober.

For naturparker

Ansøgningen til naturpark skal indeholde et udfyldt ansøgningsskema (max 10 sider) samt bilag. I ansøgningsskemaet skal der redegøres for, at de 10 kriterier for Danske Naturparker er opfyldt, samt gives et kort rids af de målsætninger og projekter, der er lagt for naturparken inden for de seks temaer: Natur, kulturarv, friluftsliv, erhverv, formidling og turisme. Som bilag skal der vedlægges en tidsplan over naturparkperioden, herunder hvornår projekter forventes udført, en budget- og finansieringsplan, kortmateriale over naturparkens afgrænsning og områder med beskyttet natur, samt et eksemplar af naturparkplanen.

Der er endvidere også mulighed for at motivere ansøgningen og inddrage elementer, der ikke passer ind under de øvrige felter i ansøgningsskemaet.

Hvis det vurderes, at alle 10 kriterier er opfyldt, og naturparkplanen kan godkendes, bliver naturparken udnævnt som naturpark under Danske Naturparker. Der kan søges om fornyet mærkning efter en periode på fem år, hvis det kan dokumenteres, at de kortsigtede planer og målsætninger for den afsluttede periode er opfyldt.

For pilotnaturparker

Ansøgningen til pilotnaturpark skal indeholde et udfyldt ansøgningsskema (max 10 sider). I ansøgningsskemaet skal det sandsynliggøres, at kriterierne 1-7 for Danske Naturparker kan opfyldes samt, at kriterierne 8-10 kan opfyldes inden for en femårig periode. For kriterierne 1, 2 og 6 gælder der særlige undtagelser, der tager hensyn til, at den endelige afgrænsning af pilotnaturparken endnu ikke er fastlagt i ansøgningen om at blive pilotnaturpark. For kriterium 2, der handler om naturparkens geografiske afgrænsning, er det ikke nødvendigt at fremlægge en præcis afgrænsning af naturparken ved ansøgning om at blive pilotnaturpark. Dog skal det kunne sandsynliggøres i pilotnaturparkansøgningen, at naturparken kan opfylde kriterium nr. 1, når den præcise afgrænsning er vedtaget. For kriterium 6, der handler om forankringen af naturparken i kommuneplanen, skal det dokumenteres, at kommunen arbejder hen mod at få etableret en naturpark.

I ansøgningsskemaet skal det desuden sandsynliggøres, at der i perioden som pilotnaturpark arbejdes mod at opfylde alle 10 kriterier. Som bilag til ansøgningen skal der vedlægges en foreløbig projektbeskrivelse med områdets status og potentiale inden for de seks temaer: natur, kulturarv, friluftsliv, erhverv, formidling og turisme, en tidsplan over pilotnaturparkperioden, samt en budget og finansieringsplan. Bliver man godkendt som pilotnaturpark har man mærkningen for en femårig periode.

En pilotnaturpark behøver ikke vente til udgangen af pilotnaturparkperioden for at kunne ansøge om at blive naturpark, men kan ansøge lige så snart alle 10 kriterier opfyldes.

Ansøgningsskema til såvel naturpark som pilotnaturpark kan findes på Danske Naturparkeres hjemmeside eller ved at kontakte fr@friluftsradet.dk.

Ansøgningen indsendes til sekretariatet for Danske Naturparker på fr@friluftsradet.dk.

Ansøgninger bliver behandlet af Nationalkomitéen for Danske Naturparker, der efterfølgende sender deres vurdering og anbefalinger til Friluftsrådets bestyrelse, der træffer endelig beslutning.

SMAG

på grillede lokale råvarer

... i Danske Naturparker

DANSKE NATURPARKERS NATIONALKOMITÉ

Danske Naturparkeres Nationalkomité er den faglige kvalitetssikring af rammerne for Danske Naturparker og for vurderingen af ansøgninger om at blive naturpark eller pilotnaturpark. Nationalkomiteen vurderer alle ansøgninger til Danske Naturparker og repræsenterer de overordnede interesser, der er tilknyttet arbejdet med og udviklingen af naturparker.

Nationalkomiteen for Danske Naturparker mødes to gange årligt og vurderer de indkomne natur- og pilotnaturparkansøgninger. I nogle tilfælde kan der være behov for eksterne faglige vurderinger, som sekretariatet for Danske Naturparker sørger for bliver udarbejdet og fremlagt for komiteen sammen med ansøgningen.

Nationalkomiteen indstiller ansøgninger til Friluftsrådets bestyrelse, der træffer endelig beslutning.

Medlemmer af Danske Naturparkeres Nationalkomité

- Danmarks Naturfredningsforening
- Dansk Turismefremme
- Danske Regioner
- De Kommunale Park- og Naturforvaltere
- Friluftsrådet
- Kommunernes Landsforening
- Københavns Universitet, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning
- Landbrug & Fødevarer
- Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur
- Miljøstyrelsen
- Naturhistorisk Museum i Århus
- Dansk Skovforening (observatørstatus).

TILLYKKE!

Dette afsnit er henvendt til dig, der er blevet optaget som natur- eller pilot-naturparker under mærkningsordningen Danske Naturparker.

Undervejs i en mærkningsperiode kan der ske mange ting, som kan ændre indholdet eller rammerne for parken. Samtidig er der ved afslutningen af en periode ofte brug for støtte til at gøre status og for genmærkning.

I Danske Naturparker sekretariat hjælper vi gerne med at håndtere de udfordringer, som naturparken eller pilotnaturparken kan støde på undervejs. Derudover kan du trække på de mange erfaringer, som de øvrige medlemmer af Danske Naturparker har gjort sig, f.eks. i forhold til inddragelse af lodsejere, udvikling af faciliteter og aktiviteter, kommunikation og branding, udvikling af erhverv og turisme og meget andet.

Danske Naturparker har en række retningslinjer, som skal støtte natur- og pilotnaturparkerne i det løbende arbejde i parkerne. Retningslinjerne er baseret på:

- Hurtig sagsbehandling, for eksempel administrativ beslutning i sekretariatet for Danske Naturparker ved mindre ændringer.
- Mindst mulig indgriben, for eksempel så man ikke løbende skal ændre i eksisterende kommunalplaner, kortoversigter mv., hvis der kommer ændringer vedrørende areal eller naturparkplanen.
- Smidig overgang fra én mærkningsperiode til næste mærkningsperiode.

Retningslinjerne kan findes på www.danskenaturparker.dk eller blive tilsendt på mail ved at kontakte Danske Naturparker sekretariat.

Alle naturparker skal indsende en årsrapport, der hvert år informerer om udviklingen og status på arbejdet i naturparken i forhold til naturparkplanen. Når årsrapporten er behandlet af Danske Naturparker sekretariat, afholdes der et møde mellem naturparken og sekretariatet. Til at udarbejde årsrapporten er der udviklet en brugervenlig database. Årsrapporten kan desuden også bruges i andre sammenhænge, for eksempel til intern eller ekstern brug i naturparken.

Ved udgangen af en 5-årig mærkningsperiode skal alle naturparker også udarbejde en statusrapport. I statusrapporten gives der en overordnet status på de fem år som naturpark, herunder hvordan målsætninger og projekter beskrevet i naturparkplanen er blevet mødt. Ved genmærkning som naturpark indgår statusrapporten som bilag i ansøgningsmaterialet.

Når der ansøges om genmærkning af naturparken, skal en ny naturparkplan udarbejdes. For den nye naturparkplan er det ikke nødvendigt at opstille nye langsigtede mål eller nye visioner for naturparken. Ændringer i status under de enkelte temaer skal nævnes i den nye plan. Den nye plan skal indeholde en evaluering af den foregående periode i form af en redegørelse, der beskriver, hvilke mål der er realiseret og hvordan, foruden at den skal indeholde nye kortsigtede mål for de næste fem år.

Tekst: Friluftsrådet
Design og grafisk produktion: Kindly
Fotos: Adam Grønne
Udgivet af Friluftsrådet | 2020
1. udgave, 2. oplag
Oplag: 1000

Friluftsrådet
Scandiagade 13
2450 København SV
+45 33 79 00 79
www.friluftsradet.dk

PÅ GENSYN

Friluftsrådet

Scandiagade 13 · DK-2450 København SV
Tel +45 33 79 00 79 · Fax +45 33 79 01 79
fr@friluftsradet.dk · www.friluftsradet.dk

